

Budget 2020–21

Ek Nozor ot Bajéth

Duk ham goróinna Australian ókkol ólla hom théx ókkol

Bajéth ibát mazé, Hókúmot é zinai \$17.8 bilión der zaati amodonir théx mafir cokól ót, taáke ekónomi wafes bona ré bol dibollá, zeçé sárme 12 mac ót battí \$12.5 bilión cáamel asé. Ibár bená óibó théx mafir \$8.1 bilión ór uore, zibáre 2020-21 amodonir bosór ólla diyazaibo, ehón banya asé de Zaati Amodonir Théx Plan or tole.

Hókúmot or tobdili ókkol ór tole, théx haçaoti ókkol óre sárme loizoon ottú hían or Plan or dusóra mortobat mazé ekéla manúic ókkol é fáida goribó, hédhilla 2020-21 ót hom- adde mazíla-modonir théx ór reayot ottú ek-barjja abará fáida goribó.

Gór bandá ré modot gorá

Soori ókkol foida gorá, ekónomi ré dubara bana adde Australiar mustokbel ore maháfuz goribólla añárar ekónomi wafes bonar híssa hísafe, abará 10,000 foíla gór kinoiya ókkol é ankoríb ekkán nuwa gór kinibár kabel óibó, Foíla Góror Koroz Zomadiyar Monsuba ré barár tole.

Ekkán nuwa gór yáto nuwa banaiy gór kina ré modot goribólla 2020-21 ot battí 10,000 gán zaga diyazaibo. Yaán é mowka dibo foíla gór kinoiya ré 5 parsén zoma goríyore ekkán gór kinte yáto ekkán nuwa banaiya gór kinte koroz fakka goribó, zeçé koroz or 15 parsén ólla hókúmot zimmadar óibó.

Buniyad dhálár arang laga

KOVID-19 woba bearam or cúru loti, hókúmot e sárme sair bosór ot battí \$14 bilión arang laga ré laazem gorí loiyé nuwa yáto tez goijjá buniyad

dhálar projék ókkol ot. Projék ókkol iín é battí 40,000 soori foida goríbo híin or bená gorát mazé.

Arang laga ibá óiye dé Hókúmot or 10-bosór rekódh rasta-gáñth or buniyad dhálar arang lagar lain or híssa, zían óre \$110 bilión bará giyé, ar yaán é dec cárá dec ót ham or zaga ókkol ót 100,000 gán ham foida gorér.

Hazharbar adde arang laga ré modot gorá

Nuwa arang laga adde nogot thiñya bará ré modot goríbólla, Hókúmot e théx or toitta modot gorér, zían tokribon 3.5 milión hazharbar ókkol ólla tákíbo (cót hóra 99 án hazharbar ókkol) zíin é tokribon 11.5 milión ham goróiya raké. \$200 bilión kimoti arang laga ókkol or uore modot iba jari óibó, zezé fattór no-tuwoinna hazharbar ókkol óttu bekar óitfare de cómbotti ókkol ót 80 parcén arang laga cámel asé. AEDT házuinná 7:30, 6 Okthubor 2020 loti 30 Jun 2022 fujjonto, \$5 bilión besa asé de hazharbar ókkol é zehonó kimot or bekar óifare dé mal ókkol ór hóssa homai faribó híin óre laga giyyé dé bosór ot. Bekar óibar laikká mal ókkol óre bálá gorár hóssa ókkol zíin ei thaim ot gorá giyé híin ó furussaf homa zaibo.

Besa \$ bilión fujjonto asé dé kompáni ókkol óre hítára age théx díil dé nofá ókkol loi mafdi gunári ókkol ór hótífuron ólla Hókúmot e ejazot dibo, taáke thiñya neelai dibollá. Gunáarir hótífuron tokribon 1 milión kompáni ókkol ólla tákíbo zíin é 8.8 bilión fujjonto ham goróiya raké. 2018-19 ot yáto yáar age goijjíl dé nofá ókkol ór mukabelat 2021-22 ot óiye dé gunáari ókkol ór hótífuron óibó. Hókdar kompáni ókkol é théx férod faibo hítára zehón 2020-21 ar 2021-22 or théx bórár sóbut pec goribó.

Ekkán dhijithel Australia

COVID-19 woba bearam or zoriya Australian hazharbar ókkol adde gaák ókkol é dhijithel theknoloji ekteyar gorá baijjé, zían é becí zon óre

ei mockil thiam hítárar karuai ókkol bodolibólla ar códóori jari rakíbólla mouka diyyé.

Hókúmot or Dhijithel Códoori Plan oré ei tezir uore bená gorá zaibo, taáke guñça ekonomít hazharbar ókkol adde gaák ókkol é nuwa theknoloji ókkol óre beec ekteyar gorá ré modot goríbólla.

NBN Co't battí \$4.5 bilión arang laga ye kuthí-kuthí fémilí ókkol ar hazharbar ókkol ólla neháyot-tez neth anibó. \$29.2 milión thiñya diya ye 5G netwák kúlar tezi ré barái dibo.

Hazharbar gorár aásáni ré bará

Lal fíta haça óiye dé Alustaliar wasté Hókúmot or Ekónomi Bálá-óizar Plan or ekkán ahám híssa. Hétólla éri hazharbar ókkol ólla arang laga, soori foida gorá, mukabela ókkol ot joldi juwab diya ar mouka ókkol dóriluwa ré Hókúmot e aásán gorí diyye dé.

Bajéth ibát mazé, Hókúmot e:

- Entezami karuai ókkol ór ekkán lamba sílsilá ré toiyar gorí digital goribó
- Bekar hóssa bará de adde harigor hazhormo ré ruké dé nezám ókkol óre homaibó
- Wafes bonar zoriya gura hazharbar oré modot goribó

JobMaker Soori Diyar Amanot

16 ottu 35 bosórjja ham tuwoiya ókkol óre mozíd ham ot rakíbólla hazharbar ókkol óre modot ókkol diyoré, wafes bonar thaim ot soori diyar bará ré tez goríte Hókúmot or JobMaker Soori Diyar Amanot é modot goríbo. JobMaker Soori Diyar Amanot óiye dé Hókúmot or JobMaker Plan or ahám híssa Austrialiar ekónomi bálá-óiza ré behétor goríbólla.

2020-21 óttu 2022-23 ot **Hoissa manúic ólla 450,000 gán zagar modot** goribólla ar \$4 hóssa goribó boli JobMaker Soori Diyar Amanot oré kiyas gorá giyyé.

Fonná, bidda ókkol adde fecá cíkat arang laga

JobMaker Plan or híssa hísafe Hókúmot e bidda ókkol torki gorá ré becí ahámíyot der. Hókúmot or fakka erada ye manúic óre ham ot aité modot goríbo ar aindar ham ókkol ólla Australian ókkol óttu sóiyi bidda asé de hían óre yekini goríbó.

- JobTrainer - Australiar hammwar bol bará
- Wafes bonar modot ollá nuwa fecá ókkol cíka
- Soori tuwoiya ókkol ólla modot
- Beec ham-toiyar fáareg eskuilla ókkol
- Australian ókkol óre bidda cíka ar baráibólla baiththá kuús ókkol

Beçiyáin ólla ekónomir héfázot diya

Beçiyán ham ot híssa luwa ré bará, hamani cókti ré bahátor bana ar ekónomir azadi ré age loizaibólla Hókúmot e 2020 Beçiyáin or Ekónomi Héfázoti Boyan baáir gorér. \$240.4 miliónnya modot e ham or zagat soori diyar mouk ókkol, maabaf ókkol ólla modot ar beçiyáin ólla modot dibo.

Beçiyáin or sórdari adde torkir modot gorá, sáñis, theknoloji, ejiniari ar hísa (STEM), hazharbar adde bec-abadi-beçáin harháná ókkol ot beçiyáin ólla mouka ókkol baráibólla soori rakár program ókkol eçé cáamel asé.

Toiyari gorá adde elómi tahákik ar torkir modot gorá

Salani lain ókkol adde ekkán norom sórom, apnaibár kabel adde harbari toiyari cóktir nazuk ahámíyot or KOVIC-19 woba bearam e foór dháille.

Hókúmot or \$1.5 bilón Toiyarir Nuwa Amóli Hékmot óiye d;e ekkán lamba-thaim plan Australiar ekónomi wafes bonar modot ólla.

Elómi Tahákik adde Torkir Théx Modot or zoriya Hókúmot e mozíd \$2 bilión arang lagar.

Kaárún or héfázot adde bazar or eslá ókkol

Dec agagura, fémilí kaárún dam ókkol Dhizambor 2018 loti 4.7 parsén fori aiccé, zeçé faihari kaárún dam ókkol gelde 12 mac ót homer. Hom dam ókkol óre baki rakíbólla, Hókúmot e húsúsi hédmot doiya ókkol loi ham goríbó salaibár kabel toiyari cókti ré baráibólla ar Kowmi Kebinéth loi ham goríbó oggwá mukommol ar hazor nezám baniabólla.

Kaárún, zalooni adde gées or salani ókkol óre Hókúmot e héfázot gorér, taáke dam niso rakíbólla, nuwa ham foida goríbólla ar mokami harhána ókkol óre modot goríbólla.

Seti uçóinna elaka ókkol ór modot

Hókúmot é elakayi Australiar sáñte tíya jari raikké zetará dhól, oin, kahát adde ehón, COVID-19 ór sámna óiye. Oggwá \$550 ottú aró beec elakayi bundar zoriya Hókúmot é añárar elaka ré modot gorér KOVID-19 ór asór óttu basi aibólla. KOVID-19 Emdad adde Wafes Bonar Fándh \$1 bilión ór zoriya diya giíle dé modot uore ibá diya óibó.

Beec maháfuz ar bálá óiya ekkán Australia

21 Sódír fanír buniyad oré Hókúmot e banar zían é fánir héfázot baráibó, elakayi bálá ói-aá ré banaibó, soori ókkol dibo ar añárar hálcac or híssa ré baráibó. Wotóni Fanír Buniyad Torkir Fándh or tole nuwa projék ókkol ólla \$2 bilión arang laga ye aindá nosól óre Grid or zoriya fanír buniyad or modot goríbó.

Murray-Darling Communities Investment Package ot hókúmot e \$270 milión arang lagar zían é Basin or shét oré behéter banaibó ar elakayi torkir modot goríbó.

Zoruri hédmot ókkol ór modot goríte, Uttor Australia ye buniyad ottú fáida gorá jari asé dé hían óre fakka goribólla Hókúmot e Uttor Australia Buniyadi Cúzúkcúida (NAIF) óre, Jun 2026 fujjonto,

aró fañs bosór ólla baráíye, ar tarár koroz diyar niyom oré baráíye.

Añárar mahóul óre sóñolá

Añárar baará ókkol óre basaibólla ar héciyár sehét óre wafes aníbólla Hókúmot e \$47.4 milión arang lagar ar Commonwealth zomin ottú kemikel hosora wáar hótóra homaibólla \$29.1 milión rakér.

Sair bosór ot Hókúmot e \$249.6 milión arang lagar fakkárar buniyad oré nuwa goríbólla, hosora homiabólla ar Australiar bütóre fakkóráibólla.

KOVID-19 óre ruká, dórá ar elaj gorá

Bajéth ibát mazé, sehéti todbir ókkol ór oggwá sílsilár wasté Hókúmot e \$4.9 bilión arang lagar, Australian ókkol é elaji hédmot ar modot fardde hían óre fakka goríbólla, zían hítárttaú woba bearam or thaim ot lager. Norom sórom ar barár kabel karuai ye sehéti nezám óre kabel banaibó Australian beggun óre juwab dite ar basaité.

Woba bearam ot Australian ókkol óre modot gorá

KOVID-19 or thaim ot Australian ókkol óre bol dibollá Hókúmot e be-mesál foicár modot gorér, zeçé cámel asé:

- The JobKeeper Thiñya
- Ekéla ókkol ólla battí amodoni
- Pencénola ókkl adde oinno hókdar foiya ókkol ólla duwá Battí Ekónomi Modoti Thiñya
- Pencén zoma thiñya toitta lootfaa

Tuñár Mustokbel, Tuñár Supar

Australiar meénnot goróiya ókkol óre hítarar pencén zoma ókkol baráibólla hókúmot é mouka diya laazem gorí lioyé.

Hókúmot or *Tuñár Mustokbel, Tuñár Supar* or eslá ókkol óiye de Hókúmot or esláhi ejendhar dusóra mortoba, ar Australian ókkol é sárme doc bosór ot \$17.9 bilión basaibó dé hían é dekhíbó.

Australian ókkol óre maháfuz raká

Australiar cyber sólámótir taakot ókkol mozbut, lékin añará onláin fairdé dómki ókkol barér. KOVID-19 é zahér goijjé añará onláin hoddúr táki ar ham gorí dé. Hókúmot e battí \$201.5 milión dibo 2020 Cyber Sólámótir Amóli Hékmot baáir goríbólla.

Añará ré maháfuz rakér dé hítararé Hókúmot é modot gorér, AFP ré \$300.4 diyoré, Australian ókkol óre maháfuz rakíte hítarar takot oré mozbut goríbólla, ekkán barúlla dómkir cíyak mahóul ot.

Añárar elaka ré modot gorá

Pacific ar Doínfuk Asiar cánti, toriki adde báláyi fírat mazé Australia ttú mur ar daemi mofad asé, zían Pacific Torki Plan adde oinno cúruat ókkol ót cóçók fore. Hókúmot é añárar elakat wafes bona ré yekini banar:

Añárar elaka ré modot goré

- Pacific ar Doínfuk Asia dec ókkol ót KOVID-19 Fúk Lootfaa adde Sehéti Sólámoti Program ot arang laga.
- Pacific ólla Australi Buniyad Dhálár Hóssadiyar Cúzúkcúida
- KOVID-19 Báláwáa – Pacific adde Timor-Leste ré modot
- Doínfosím Pacific ot sólámótir buniyad dhálar projék ókkol diya